

Historia – Gimnazjum klasa II

Program nauczania w klasach I-III gimnazjum. Historia, oprac. M. Chen-Winclawska, K. Polacka, J. Rulka, Gdańsk 1999.

Temat: Rewolucja przemysłowa

Zagadnienia:

1. Zmiany na wsi.
2. Przyczyny rewolucji przemysłowej.
3. Postęp techniczny.
4. Przemysł w Europie.
5. Gospodarka w koloniach.
6. Niewolnictwo

cele poznawcze:

- zapoznanie uczniów z etapami rozwoju rewolucji przemysłowej w Europie i na świecie;
- przedstawienie najistotniejszych wynalazków i ich odkrywców;

cele kształcące:

- rozwijanie umiejętności analizy i interpretacji źródeł ikonograficznych;
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą;
- kształtowanie umiejętności myślenia przyczynowo-skutkowego;

cel wychowawczy:

- ukazanie znaczenia rewolucji przemysłowej i związanych z nią osiągnięć dla cywilizacyjnego rozwoju ludzkości;

I. Wiadomości:

A. Zapamiętywanie:

- uczeń zna pojęcia: rewolucja przemysłowa, ogradzanie, manufaktura, przemysł, fabryka, kolonia, niewolnictwo;
- uczeń potrafi wymienić najważniejszych odkrywców, ich wynalazki oraz daty ich powstania: James Watt - maszyna parowa (1782), Robert Fulton - parowiec pasażerski (1807), George Stephenson – parowóz/pierwsza pasażerska linia kolejowa (1825), Aleksander Volta – ogniwo galwaniczne (1800), Samuel Morse – telegraf (1837), Louis Jacques Daguerre – dagerotyp/fotografia (1835).

B. Zrozumienie:

- uczeń definiuje i poprawnie używa pojęć: rewolucja przemysłowa, ogradzanie, manufaktura, przemysł, fabryka, kolonia, niewolnictwo;
- uczeń rozumie znaczenie nowych odkryć technicznych dla ludzkości;

II. Umiejętności

C. Stosowanie wiedzy w sytuacjach typowych:

- uczeń wyjaśnia zmiany zachodzące na wsi w I. poł. XIX w.
- uczeń opisuje genezę, przebieg i skutki rewolucji przemysłowej;
- uczeń nazywa i rozróżnia wynalazki na podstawie przedstawionej ikonografii;

D. Stosowanie wiedzy w sytuacjach nietypowych

- uczeń przedstawia oddziaływanie wynalazków na rozwój cywilizacyjny Europy i świata;
- uczeń wskazuje i wyjaśnia związki zachodzące między nowymi odkryciami a przemianami w strukturze społecznej i gospodarczej Europy i świata oraz ich wpływ na skrócenie czasu komunikacji;
- uczeń jest przekonany o ważności rozwoju nauki i techniki jako czynników decydujących o rozwoju cywilizacyjnym;

Metody:

- pogadanka;
- praca w grupach pod kierunkiem nauczyciela z podręcznikiem, mapą ścienną i atlasem historycznym, materiałem ikonograficznym, tekstem źródłowym i opracowaniami historycznymi (tablice, encyklopedie, słowniki);

Środki dydaktyczne:

- Polacka K., Przybyliński M., Roszak S., Wendt J., *Przez wieki. Podręcznik do historii dla klasy drugiej gimnazjum*, [Nowa Era], Gdańsk 2000, s.181-186.
- *Przez wieki. Historia dla klasy drugiej gimnazjum. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi*, [Nowa Era], Gdańsk 2007, s.66-67.
- *Mała encyklopedia powszechna PWN*, Warszawa 1970.
- *Słownik wyrazów obcych PWN*, Warszawa 1971.
- *Małe tablice historyczne*, oprac. W. Mizerski, Warszawa 1996, s.68-69.
- *Tablice historyczne*, red. W. Mizerski, Warszawa 2004, s.110.
- *Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s.141.
- Mapa ścienna *Posiadłości kolonialne w XIX w.*

Ogniwa lekcji Czas (w minutach)	Treści merytoryczne	Czynności N/U	Kształtowane umiejętności
I Czynności organizacyjno-porządkowe (2')		- przywitanie z uczniami; - sprawdzenie listy obecności;	
II Rekapitulacja wtórna (4')	-przypomnienie najważniejszych odkryć technicznych doby oświecenia i możliwości ich zastosowania; oświecenie – „wiek nauki”; odkrycia w dziedzinie techniki: James Watt – parowy silnik tłokowy (1782), -John Kay – mechaniczne czółenko, -Edmund Carthwright – krosno mechaniczne => wzrost wydajności pracy tkaczy;	N - pogadanka; U - które z poznanych odkryć okresu oświecenia znalazły zastosowanie praktyczne? U - jakie były skutki praktycznego zastosowania wynalazków oświecenia?	- korzystanie z posiadanego zasobu wiedzy;

III Ogniwo wiążące (1')	Wymienione wynalazki wpłynęły znacząco na postęp techniczny i doprowadziły w początkach XIX w. do pierwszej rewolucji przemysłowej;	N - informacja nauczyciela; - zapisanie tematu lekcji i zagadnień;	
IV Tok lekcji właściwej (28')	<p>I (2') przypomnienie zasad pracy w grupach;</p> <p>II (10') praca w grupach</p> <p><u>Grupa I – Przyczyny rewolucji przemysłowej:</u> - początki rewolucji przemysłowej w XVIII-wiecznej Anglii – zmiany zachodzące na wsi (ogradzanie); - zmiany na kontynencie europejskim i ich następstwa – uzyskanie wolności osobistej przez chłopów, emigracja ludności chłopskiej do miast i ich zatrudnianie w manufakturach, a następnie fabrykach;</p> <p><u>Grupa II – Postęp techniczny:</u> James Watt - maszyna parowa (1782), Aleksander Volta – ogniwo galwaniczne (1800), Robert Fulton - parowiec pasażerski (1807), George Stephenson – parowóz/pierwsza pasażerska linia kolejowa (1825), Louis Jacques Daguerre – dagerotyp/fotografia (1835), Samuel Morse – telegraf (1837);</p> <p><u>Grupa III – Początki przemysłu w Europie</u> - Wielka Brytania potęgą przemysłową świata w 1. poł XIX w.; - rozwój przemysłu w Europie;</p>	<p>N - informacja nauczyciela; - podział uczniów na grupy, rozdanie materiałów;</p> <p>N - instrukcja do pracy w grupach pod kierunkiem nauczyciela w oparciu o karty pracy (zob. załączniki);</p> <p>U – <u>Karta pracy Grupa I</u></p> <p>U – <u>Karta pracy Grupa II</u></p> <p>U – <u>Karta pracy Grupa III</u></p>	<p>Wszystkie grupy: - praca z podręcznikiem; - praca w grupie; - myślenie przyczynowo-skutkowe; - argumentacja-uzasadnianie wypowiedzi;</p> <p><u>Grupa I</u> - wyszukiwanie informacji z encyklopedii i słowników; - definiowanie pojęć; - porównywanie, wskazywanie różnic i podobieństw;</p> <p><u>Grupa II</u> - analiza źródeł ikonograficznych;</p> <p><u>Grupa III</u> - analiza tekstu źródłowego;</p>

	<p>- zjawiska towarzyszące rozwojowi przemysłu (nowe ośrodki przemysłowe, wzrost wydobycia węgla kamiennego, rozbudowa linii kolejowych);</p> <p>- wygląd miasta przemysłowego;</p> <p><u>Grupa IV – Gospodarka w koloniach:</u></p> <p>- specyfika rozwoju gospodarczego poza Europą – gospodarka surowcowa i kwestia niewolnictwa;</p> <p>III (16') – prezentacja poszczególnych zagadnień przez referentów wyznaczonych w grupach (każda z grup po 4');</p>	<p><u>U – Karta pracy</u></p> <p><u>Grupa IV</u></p>	<p><u>Grupa IV</u></p> <p>- praca z mapą ścienną – <i>Posiadłości kolonialne w XIX w.</i>;</p>
V Rekapitulacja pierwotna (4')	<p>- przypomnienie najważniejszych zagadnień poruszanych w toku lekcji:</p> <p>=> wynalazki, ich twórcy i daty powstania;</p> <p>=> geneza rewolucji przemysłowej;</p>	<p>N - uzupełnienie zeszytu ćwiczeń</p> <p>U - Ćwiczenie 1 s. 66 – uzupełnienie tabeli;</p> <p>U-Ćwiczenie 2 s.67 – uzupełnienie schematu;</p>	<p>- czytanie ze zrozumieniem;</p> <p>- korzystanie z uzyskanego w toku lekcji zasobu wiedzy;</p>
VI Kontrola i ocena (4')		<p>- każda z grup dokonuje oceny pozostałych;</p>	<p>- dokonanie oceny aktywności pracy kolegów;</p>
VII Praca domowa (2')		<p>U - Podaj znaczenie słowa <i>rewolucja</i>. Wyjaśnij dlaczego zmiany, które miały miejsce w początkach XIX w. nazywamy <i>rewolucją przemysłową</i>.</p> <p>U-<u>dla chętnych</u> – wykonaj plakat pt: <i>Rewolucja przemysłowa</i>.</p>	<p>- wyszukiwanie informacji z encyklopedii i słowników;</p> <p>- definiowanie pojęć;</p> <p>- kreatywne myślenie;</p>